

Štoreški ŽELEZAR

Leto XX.

1981

JUNIJ 1981

ŠT. 11

GLASILO DELAVCEV DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE ŠTORE

Prognoza oskrbovanja SŽ s kovinskim vložkom

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Potrebno bi bilo upoštevati, da se bodo verjetno v bodočem razdobju povečale zahteve po uvozu tudi s strani drugih jugoslovanskih porabnikov jeklenih odpadkov. Možnosti za oskrbovanje SŽ z jeklenimi odpadki iz uvoza v naslednjem obdobju zato gotovo ne bodo lažje niti večje kot doslej. Ker v tem trenutku ne razpolagamo z informacijami, ki bi opravičevale planirati večji uvoz jeklenih odpadkov v naslednjem srednjeročnem obdobju, računamo v tabeli 1 z uvozom jeklenih odpadkov na dosedanji ravni.

— **Železova goba.** Količine jeklenih odpadkov in grodlja, ki bodo na osnovi predložene prognoze na razpolago SŽ v letu 1981, bodo komaj zadostovale za sestavo potrebnega kovinskega vložka za planirano proizvodnjo surovega jekla (v tabeli je prikazan izračunski primanjkljaj 26.000 ton, kar znaša nekaj manj kot 3% celotnega potrebnega vložka). Z večanjem proizvodnje surovega jekla v teku srednjeročnega obdobja pa bo vzporedno naraščal tudi primanjkljaj kovinskega vložka v takšnem obsegu, da ga ne bo več možno pokrivati

s konvencionalnimi surovinami. V letih 1982 do 1984 se bo primanjkljaj konvencionalnega kovinskega vložka gibal v mejah 5–6%, s prenehanjem proizvodnje enega plavža leta 1985 se bo povečal na okoli 10%, s perspektivo, da v dokončni fazi, ko bo povsem prenehala proizvodnja plavžev in SM jeklarne, doseže do 30%.

Očitno je, da dosegljive količine jeklenih odpadkov in grodlja ne bodo zadostovale, da bi lahko SŽ v srednjeročnem obdobju 1981–1985 dosegle načrtovano proizvodnjo surovega jekla ter bo zato nujno manjkajoče količine jeklenega vložka nadomestiti z železovo gobo.

Proizvodnja železove gobe v svetu z razširitvijo procesa direktne redukcije, posebno v deželah s ceneni viri energije (Latinska Amerika in Bližnji vzhod), stalno narašča. Ceni se, da se bodo svetovne zmogljivosti za proizvodnjo železove gobe, ki so leta 1980 dosegle okoli 15 milijonov ton, do leta 1985 povečale na 30 do 40 milijonov ton. Vzporedno z naraščanjem proizvodnje pa postaja železova goba vse bolj tržno blago, ki ga je možno ob določenih pogojih transporta prevažati na velike razdalje. Zato je možno železovo gobo nabavljati v deželah, ki zaradi posebno ugodnih energetskih pogojev z nizkimi stroški proizvajajo železovo gobo za trg. Za naše razmere je ugodno, da spadajo med te dežele tudi nekatere države v razvoju. Kakor je razvidno iz ponudb, ki so jih prejela SŽ, se je cena železove gobe CIF naša luka že praktično izenačila s ceno uvoženih jeklenih odpadkov, pri čemer pa je pri primerjavi že upoštevano, da vsebuje železova goba le okoli 90% Fe substance. Pričakujejo, da se bo v bodoče na svetovnem trgu kvaliteta nelegiranih jeklenih odpadkov vse bolj vzporedno s kvaliteto železove gobe, kar bo imelo za posledico, da se bodo medsebojno usklajevale tudi cene železove gobe in jeklenih odpadkov.

Potrebna količina železove gobe — okoli 60.000 ton letno — za predvideno proizvodnjo surovega jekla v letih 1982 do 1984 ne dosega 10% potrebnega kovinskega vložka za električne peči, tako da glede porabe energije in poteka procesa proizvodnje surovega jekla dodatek železove gobe ne bo povzročil posebnih težav. Ker pa je smotrna uporaba železove gobe le vezana na določene izkušnje, je nujno, da se s poizkusno predelavo prične čimprej ter bi bilo zato potrebno že v letu 1981 nabaviti določene količine iz uvoza. Na temelju izkušenj, pridobljenih v letih 1981–1984 z nabavo, prevozom, skladiščenjem in predelavo železove gobe pa bo možno ob koncu srednjeročnega obdobja podvojiti njeno porabo. V končni fazi, ko bo prenehala proizvodnja SM jekla in grodlja, bo dosegel delež železove gobe v kovinskem vložku električne peči že 23%.

Redna uporaba železove gobe zahteva tudi določene predhodne priprave. Kljub že doseženi manjši občutljivosti za atmosferske vplive so za shranjevanje železove gobe v lukah in železarnah potrebna ustrezna opremljena pokrita skladišča, ki jih bo nujno zgraditi.

Z dodajanjem železove gobe, ki predstavlja kemično čisto surovino brez škodljivih primesi (oligo elementi), v vložek električnih peči, se brez večje škode za kvaliteto proizvedenega surovega jekla povečuje tudi možnost širše uporabe manj vrednih, nečistih jeklenih odpadkov, ki jih bo v bodoče vse več.

Na osnovi izkušenj zbranih z uporabo železove gobe v prvih letih srednjeročnega obdobja bo potrebno izbrati najustreznejše dobavitelje in si na temelju dolgoročnih pogodb zagotoviti redne dobave v ustrezni kvaliteti.

V tabeli 1 prikazana perspektivna poraba železove gobe »Po 1. 1985« pa že predstavlja takšne količine, ki bi, v kolikor bi uspelo zagotoviti ustrezne energetske vire, opravičevale izgradnjo lastne proizvodnje železove gobe. V ta namen morajo SŽ intenzivirati študije in priprave za izgradnjo naprave za direktno redukcijo v Jugoslaviji ter se pri tem povezati predvsem z Železarno Sisak.

Transport surovin. Ocenjujemo, da bodo skoraj celotne količine kovinskega vložka za potrebe SŽ iz uvoza prihajale iz prekomorskih dežel prek jadranskih luk. Razen za 40.000 ton do 50.000 ton jeklenih odpadkov od odsluženih ladij, ki jih Brodospas razrezuje v Splitu, prideta za prekladanje uvoženih surovin iz ladij na železnico v poštev luki Reka in Koper.

Na Reki, kjer se sedaj pretvarjajo železni odpadki za potrebe SŽ, so prekladalne zmogljivosti omejene na 180.000 ton letno ter jih ni mogoče povečati. Prav tako Reka nima možnosti skladiščenja jeklenih odpadkov, zato pride v poštev samo direktno prekladanje (Nadaljevanje na 2. strani)

3. kongres samoupravljalcev

ki se bo začel 16. 6. 1981, je vzbudil v naši delovni organizaciji kakor tudi v drugih sredinah veliko aktivnost vseh delovnih ljudi. Naša delovna organizacija pošilja na ta kongres svojega delegata, tov. Vlada Štefančiča iz TOZD me-

organizacije ZK, TOZD in DS, ki je bil 29. 5. 1981, je bil obravnavan osnutek resolucije 3. kongresa samoupravljalcev. Ugotovili so, da je potrebno osnutek resolucije proučiti v vseh sredinah, saj prinaša mnoge pomembne novosti in ko bodo le te sprejete na kongresu, bodo predstavljale smernice za naš nadaljnji razvoj samoupravljanja in družbenoekonomskih odnosov. V zvezi s 3. kongresom so predlagali, naj bi bile v naši železarni razprave na temo samoupravne organiziranosti v naši delovni organizaciji. Razprava naj bi stekla najprej po TOZD in delovnih skupnostih, pozneje pa naj bi se na nivoju DO napravil nekakšen zbir vseh teh razprav, ki naj bi jih skupno z zaključki 3. kongresa samoupravljalcev oblikovali na akcijski konferenci ZK. Tako bi se napravila analiza sedanjega trenutka v razvoju samoupravljanja v naši delovni organizaciji, obenem pa bi prišli do dolgoročnih usmeritev na področju samoupravne organiziranosti naše delovne organizacije.

Iniciative za 3. kongres samoupravljalcev nas zavezujejo, da v času kongresa in po njem proučimo vse zaključke le-tega in kar je še bolj važno, da zastavimo vse sile za uresničitev odločitev, ki jih bodo tam sprejeli. Menimo, da bomo tako, kot je bilo predlagano na sestanku sekretarjev OO ZK, prišli do uresničitve vseh zgodovinskih odločitev, ki jih bo prinesel 3. kongres samoupravljalcev.

P. O.

III. KONGRES
SAMOUPRAVLJALCEV
JUGOSLAVIJE
1981

hanske obdelave, ki bo na kongresu razpravljala o svobodni mnenji dela med TOZD in DS. V tej razpravi bomo kongresu samoupravljalcev predstavili naše izkušnje na tem področju. Vendar s tem naša aktivnost v zvezi s kongresom še ne bo končana. Na sestanku sekretarjev osnovne

Kako smo delali

Proizvodna problematika za mesec april 1981

V mesecu aprilu je bila skupna proizvodnja presežena za 1,7 odstotka, blagovna proizvodnja pa je presežena za 3,1%. TOZD tovarna traktorjev ni dosegla postavljenega operativnega plana 487 traktorjev, proizvedla je 432 traktorjev.

Elektroplavž

Proizvodnja grodlja je nad operativnim planom 130 ton ali 3,1%. Proizvajali smo izključno specialni grodelj za nodulacijo na bazi uvožene rude iz Brazilije. V drugi polovici meseca imamo titan v grodlju nižji zaradi manjše specifične porabe boksita. Žlindra nam dovoljuje nekoliko nižji odstotek Al_2O_3 in kljub temu je proizvodnja razmeroma visoka.

Jeklarna

Proizvodnja je dosežena v višini 5.936 ton, pod planom za 64 ton oziroma nižja za 1,07%. Glavni vzrok za nižjo proizvodnjo je, da smo imeli en dan remonta več, kot smo s planom predvideli. Časi za vzdrževanje sten peči so še naprej visoki. Proizvodni asortiment je 66% nizko legiranih in vzmetnih jekel. EOP 2 ni obratovala zaradi okvare transformatorja.

Valjarna I

Skupna proizvodnja valjanih izdelkov znaša 2.171 ton, od tega 1.636 ton blagovne proizvodnje in 535 ton za predelavo. Skupna proizvodnja je nižja za 159 ton oziroma za 6,8%. Operativni plan ni bil dosežen zaradi zahtevnejše proizvodnje.

(Nadaljevanje s 1. strani)

iz ladje v vagone. Za dodatne tovore ponuja ta luka nove prekladalne zmogljivosti v Raškem zalivu, kjer bi bilo potrebno zgraditi obalo, urediti skladiščne površine in nabaviti potrebne žerjave. Celotna investicija je ocenjena na 250 milijonov din, potrebno pa bi bilo sovlaganje SZ. Za stroške prevozov do Slovenskih železarn in Železarn Sisak je lokacija Raša manj ugodna kot sta Rijeka oz. Bakar in Koper. Prevozi jeklenih odpadkov iz Raše bi presežali stroške prevozov iz Reke za Železarno Jesenice za 70 din/t ali 43%, za Železarno Štore za 66 din/t ali 44%, za Železarno Ravne za 66 din/t ali 26% in za Železarno Sisak za 91 din/t ali za 46%. Na višino podražitev vplivajo razen večjih razdalj iz Raše do železarn tudi nesorazmerno visoke prevozne tarife, ki jih zaračunava železnica za prevoze na odseku proge Kozina—Raša zaradi malega prometa. S povečanjem prometa bi se morali na tem odseku tudi primerno znižati stroški za železniški neto-tonski km, tako da je upravičeno računati z nekoliko manjšimi podražitvami za prevoze iz Raše do železarn, kakor je prikazano zgoraj.

Tudi pretovarjanje kovinskega vložka v Koprno za potrebe SZ bi zahtevalo nove investicije za izgradnjo tretjega bazena. Luka Koper nudi SZ poseben terminal v 3. bazenu, ki bi ga bilo potrebno zgraditi z združenimi sredstvi. Vrednost investicije za terminal v Koprno je ocenjena na 547.000.000 din. Železniški prevozni stroški za odvoz jeklenih odpadkov iz Koprna v slovenske železarnice bi bili za okoli 5% višji kot za prevoze iz Reke; za železarno Sisak pa bi podražitev znašala 12%.

Ker sta novi prekladalni zmogljivosti v Raši in Koprno vezani na večja vlaganja in več let trajajočo izgradnjo, bi kazalo za prekladanje jeklenega odpadka iz uvoza za potrebe SZ še vnaprej zadržati Luko Reko, kjer bi obstoječe pretovorne zmogljivosti zadostovale za prekladanje jeklenih odpadkov za SZ, po predvidevanjih v predloženi prognozi za celotno bodoče razdobje. Glede na to, da se SZ dogovarjajo z Železarno Sisak za skupno nastopanje pri oskrbovanju s surovinami iz uvoza, bodo skupne potrebe po uvoženih jeklenih odpadkih za SZ in za Železarno Sisak (za Železarno Sisak še niso znane količine) verjetno presegle razpoložljive zmogljivosti za prekladanje v Luko Reko. V tem primeru bi morala oba partnerja, SZ in Železarno Sisak, skupno izbrati in sodelovati pri usposobitvi dodatnih prekladalnih zmogljivosti (verjetno bi zato bolj ustrezala Raša kot Koper) ter oba skupno uporabljati Luko Reko in novi pretovorni terminal za uvoz jeklenih odpadkov.

Za pretovarjanje železove gobe iz ladje na železnico prihaja v poštev poleg Raše in Koprna tudi možnost zgraditve ustreznega terminala v Bakru. Ker si bodo morale SZ za nemoteno preskrbo z uvoženo železovo uro v Bakru zagotoviti s sovlaganjem določene skladiščne površine za železovo rudo, bi bilo primerno v tem okviru zgraditi tudi pokrito skladišče, ki bi omogočalo pretovarjanje in skladiščenje železove gobe iz uvoza. Ker je tudi pri preskrbi z železovo gobo predvideno sodelovanje z Železarno Sisak, bi morala pri ureditvi terminala in njegovi uporabi oba partnerja nastopati povezano.

V teku nadaljnje izdelave srednjeročnega plana 1981—1985 se bodo na temelju dokončnih podatkov in bolj izčrpnih informacij verjetno spremenile v tabeli 1 prikazane kvantifikacije o proizvodnji surovega jekla in virih kovinskega vložka. Vendar pa ni pričakovati, da bi mogle biti spremembe take narave, da bi se zaradi tega spremenilo tudi bistvo prikazanih problemov in nalog.

Viktor Kotnik, Miran Gorup, Stojan Kostanjevec

Valjarna II

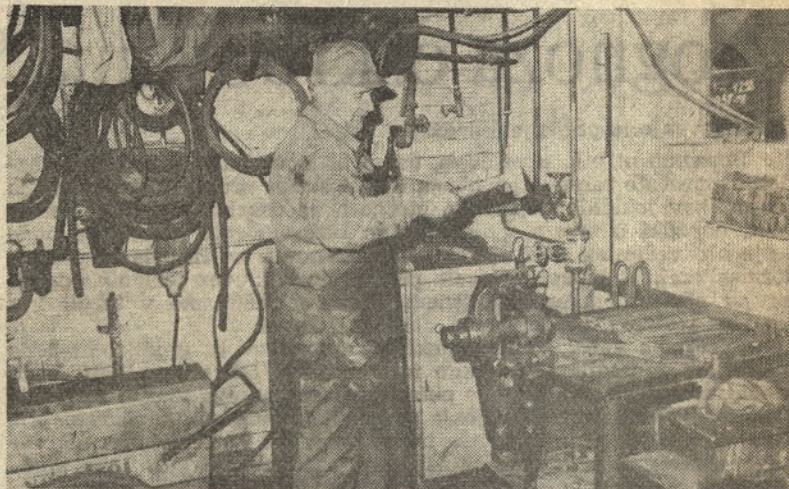
Proizvodnja je dosežena v višini 7.403 ton valjanih izdelkov. V primerjavi z operativnim planom je višja za 423 ton oziroma za 6,1%, nižja od dvanajstine za 15,4% višja od dinamičnega plana za 12,3%.

Zaradi rednega letnega remonta je proizvodnja po dinamičnem in operativnem planu planirana nižje kot za ostale mesece v letu. Pojavile so se velike težave zaradi pomanjkanja vložka — gredic. Zaradi ugodnega potroška in produktivnosti lahko pričakujemo v tem mesecu primerne finančne rezultate.

cev. Tudi medfazne zaloge iz preteklega meseca so bile minimalne.

— Do plana zaposlenih manjka 8 delavcev. Na novo zaposleni delavci — strugarji še ne dosega normalne kvalitete in količine obdelave. Zaposlenost v obdelovalnici valjev je med najnižji v DO.

— V delovni organizaciji so velike potrebe po storitveni strojni obdelavi. Prevzeta dela iz preteklih mesecev smo morali dokončati, poleg tega pa tudi prevzeti obdelavo valjčnih ogrodij za valjarno II.

Sodelavec v ključavničarski delavnici livarne I

Jeklovlek

Dosežena proizvodnja hladno predelanih valjanih profilov je 879 ton, operativni plan je predvideval 850 ton in je višja za 29 ton oziroma 3,4%.

Proizvodnja brušenih profilov je bila predvidena v višini 440 ton, dosežena je nižja za 85 ton oziroma za 19,3%. Proizvodnja je nižja od planirane količine zaradi podaljšanega remonta na brusilnem stroju BBE-1/III, povečanih zastojev in oteženega dela zaradi zastojev na žerjavih. Izpadlo proizvodnjo brušenih profilov smo nadoknadili z vlečnimi profili. Proizvodnja vlečnih profilov je bila planirana v višini 410 ton. Dosežena je višja za 114 ton oziroma za 27,8%.

Livarna I

Operativni plan je presežen pri vseh proizvodih. Imeli smo enotedenski izpad sušilne peči IGNIS, zaradi česar je bila reducirana proizvodnja surovih valjev in litine. Število zaposlenih je padlo v tem mesecu do tiste mere, da že povzroča povečanje nadurnega dela.

Livarna II

Proizvodnjo smo sicer presežili po operativnem planu zahvaljujoč dobri organizaciji dela v čistilnici livarne, kot tudi pri kooperantih. Tehnični normativi so vsi doseženi, padel pa je izmeček v primerjavi s prvim kvartalom. Storitnost v mesecu aprilu se je povečala. Zaradi odhodov v JLA je padel stalež delovne sile.

Obdelovalnica valjev

Operativni plan ni dosežen iz naslednjih razlogov:

— V prvi polovici meseca smo delali z minimalnimi zalogami in je občasno primanjkovalo surov-

— Prvi trije valji za Romunijo so bili izmeček na obdelavi, kar je povzročilo izpad proizvodnje.

Obdelovalnica litine

Operativni plan obdelanih ulitkov nismo dosegli. Namesto planiranih 92,6 ton smo obdelali le 78 ton, kar predstavlja le 83,9%. Glavni razlog za tako veliko odstopanje od plana je v zelo slabi dobavi surovcev iz livarne I ter v pomanjkanju strugarjev. Namesto planiranih 23 ton ulitkov iz livarne I smo obdelali le 4 t. Pri tem nekatere pozicije sploh niso bile dostavljene ali pa zelo pozno. Gre za komade, ki so težji, zato tudi odstopanje močnejše vpliva na plan.

Razliko smo delno nadoknadili z obdelavo ulitkov od zunanjih dobaviteljev, katerih dobava je bila redna. Livarna II je poslala na obdelavo dovolj ulitkov, zato je bila dosežena proizvodnja v višini plana. Šlo je le za delno odstopanje zaradi pomanjkanja strugarjev. Namesto planiranih 79 ljudi je trenutno zaposlenih le 68.

Tovarna traktorjev

Izdelanih je bilo 432 traktorjev, 55 traktorjev manj od operativnega plana oziroma 88,7%. Prvotni operativni plan 510 traktorjev smo znižali na 487 zaradi pomanjkanja zobnikov bočnega reduktorja. 28. april se šteje za redni letni dopust in smo tako skrajšali kolektivni dopust. Osnovni in glavni razlog za nedoseganje plana je v pomanjkanju motorjev, ki prihajajo iz Romunije. Zadnje dobave so potekale s kamioni, vendar kljub temu z

(Nadaljevanje na 3. strani)

Ponovno v Libijo

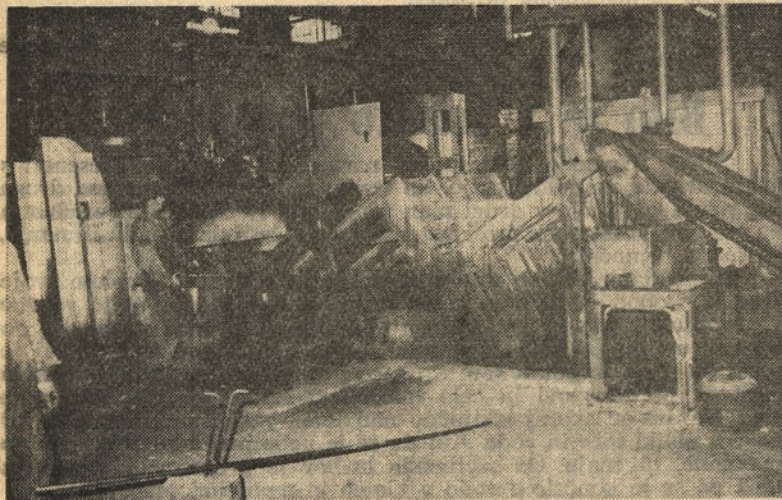
Po uspešnem zaključku spuščanja v pogon valjarne v Tripoli in po uspešno opravljeni enoletni asistenci naših delavcev, ki je bila zaključena 23. aprila letos, odhaja ponovno na začasno delo v Valjarno Tripoli Libija 29 delavcev.

Dobro delo in primerni odnosi med Jugoslavijo in Libijo, v tem primeru na področju tehnične pomoči, so ponovno privedli do tega, da je bila 7. marca 1981 ponovno sklenjena pogodba o tehnični pomoči med Jugoslavijo in Libijo pri asistiranju obratovanja Valjarne Tripoli v Libiji med firmo Jeklarna — valjarna Tripoli in firmo SMELT Ljubljana za dobo enega leta.

Delavci, začasno zaposlenih v Libiji ureja poseben pravilnik, ki ga je sprejel delavski svet temeljne organizacije na 19. redni seji dne 7. aprila 1981.

Delavci bodo opravljali začasno delo načeloma 6 mesecev, nakar bo I. skupina, ki je odpotovala v Libijo 7. junija 1981 zamenjala II. skupina, katere izbor še ni izvršen. Izbor II. skupine bomo načeloma izvršili iz že obstoječih prijav, zato je šteti vse preostale prijave kot veljavne.

Delavci, ki bodo opravljali tehnično pomoč v Libiji, so se že dvakrat sestali. Na sestanku z dne 28. maja pa so se tudi samoupravno organizirali. Obveščeni so bili o poslanstvu tehnič-

Del mehaniziranega transporta gredic v ogrevno peč valjarne I

Na osnovi zgoraj omenjene pogodbe je bil 18. 5. 1981 podpisan sporazum o sodelovanju pri izvajanju tehnične pomoči v Valjarni Tripoli v Libiji.

V delovni organizaciji smo objavili prosta dela in naloge, ki so predmet tehnične pomoči Valjarni Tripoli. Prijavilo se je 95 kandidatov, kar kaže velik interes naših delavcev za delo v Libiji. Prijave je obravnavala posebna komisija in izvedla izbor primernih kandidatov. Osnovna faktorja, ki sta vplivala na izbor, so bile delovne izkušnje in kvalifikacija. Pogoje naših delav-

ne pomoči, ki posameznika in skupino obvezuje za nadaljevanje uspešno opravljenega dela preteklih skupin, krepitve prijateljskih odnosov med dvema neuvršenima deželama, predvsem pa med zaposlenimi sodelavci (v valjarni so zaposleni delavci Indije, Pakistana, Gane, Čada Maroka in domačini).

Vsem želimo srečno potovanje in veliko uspeha pri delu. Na podlagi izkušenj iz preteklosti pa bodo tudi nekatere težave, ki so še bile prisotne, odpravljene.

Ferdo Haler ing.

(Nadaljevanje z 2. strani)
zamudo, tako da smo beležili dnevno več ur zastojev.

Direktni izpadi zaradi pomanjkanja materiala: zobniki za menjalnike, zadnja kolesa — obroči, motorji. Zaradi pomanjkanja motorjev niso prišle v ospredje težave z ostalim materialom, ki ga dobavlja DMB Beograd.

Zaposleni

Število zaposlenih je znašalo 3.420, medtem ko jih letni plan predvideva 3.506. Z upoštevanjem nadur in pogodbenega dela je znašalo skupno število zaposlenih 3.543, kar predstavlja 98,5% realizacijo letnega plana.

Produktivnost

Na nivoju DO je bila produktivnost za 18,6% manjša od predvidene v letnem planu.

Pomladna

Dež se je napil iluzij,
ki so jih izjokale ob potoku.
V mladi travi so bili sledovi
bosonogih deklet.

V razpadlih kapljah dežja
se je svetil cvetoči dren.
Večerno nebo je bilo svečano

umito,
pričakovalo je obisk zvezd in lune.

S prsti sem razgrebel misli
in se sprehodil med mlade trave,
kjer je v dehtečih barvah
na svetlih krilih prihajala

pomlad...

F. A.

Ljudska knjiga

V naši delovni organizaciji je veliko bralcev — naročnikov Prešernove družbe. Tokrat objavljamo, na željo uredništva Prešernove družbe Ljubljana, za naročnike in za ostale ljubitelje dobre knjige pregled izdaje letošnje zbirke Ljudska knjiga. Kratak opis vsebine posameznega dela nam bo olajšal našo odločitev o nakupu te zbirke in s tem vključitev v redne naročnike Prešernove družbe.

Odločite se in izpolnite naročilnico. Podrobne podatke lahko dobite na uredništvu v Ljubljani, še primernejše pa je, da se obrnete na našega poverjenika v Železarni Štore, tov. Štefko Škornik, interni telefon št. 623.

LJUDSKA KNJIGA

Tudi v letu 1981 bodo naročniki Prešernove družbe v zbirki Ljudska knjiga prejeli šest mojstrsko napisanih, zanimivih, pretresljivih, zabavnih in napetih romanov iz svetovne književnosti.

Janosch:

HOLODEK ALI DOBRI BOG IZ GLINE

Pripoved, polna zabavnih dogodivščin, ki se odigravajo v ozadju »velike nemške zgodovine«.

Philip Roth:

ZBOGOM COLUMBUS

Prikupna ljubezenska zgodba o študentu Neilu in najstniški razvajenki iz bogate družine.

Adil Jakubov:

ULUGBGOVI ZAKLADI

Zgodovinski roman iz časov, ko so v deželah okrog pravljice Samarkanda divjali hudi boji med potomci slovitega Timurlenka.

Kobo Abe:

ŽENSKA S PEŠČIN

Zbiralec žuželk Džumpel Niki izgine in oblasti ga proglašajo za mrtvega. V resnici pa mož živi v majhni obmorski vasi, ki jo nenehno ogroža povsod prodirajoči pe-

sek. — Ta japonski roman je bil preveden v vse svetovne jezike; film, ki je bil posnet po njem, pa je prejel posebno priznanje na festivalu v Cannesu.

Leonard Kibera:

GLASOVI V TEMI

Delo kenijskega avtorja sodi med najboljše stvaritve sodobne afriške literature. — Podobe bogatašev in revežev, črncev in belcev, v novi družbi ljudje ne tkejo več prijateljskih vezi, kot v nekdanji vaški skupnosti.

Siegfried Lenz:

VZOR

Zberejo se trije pedagogi, ki naj bi sestavili nekakšno čitanko in z njo pokazali mladini naše dobe vzor, po katerem bi se lahko gledovala. Tedaj izvedo za mlado biologinjo, ki je odšla v Grčijo in se pridružila odporu zoper polkovniški režim...

Preko 1.500 strani zanimivega branja. Najcenejša tovrstna zbirka na Slovenskem. Format 17 × 11,5 cm, tiskano na brezlesni papir, vezano v platno in opremljeno z večbarvnim ščitnim ovitkom. Dve knjigi sta izšli aprila, dve izdeta junija in dve septembra.

NAROČILNICA

PREŠERNOVA DRUŽBA

61000 LJUBLJANA

Borsetova 27

Naročam zbirko LJUDSKA KNJIGA 1981 (6 knjig). Naročnino 800 din bom poravnal:

- v celoti, takoj po prejemu prvih knjig,
- v največ 4 zaporednih mesečnih obrokih.

Ime in priimek

Ulica in hišna št.:

Pošta in poštna št.:

Datum: Podpis:

Pa še to...

Na svetovni razstavi v Parizu leta 1881 so prikazali vrsto novosti. Za posebno presenečenje je poskrbel Nemeč Clement Ader: iz pariške opere je telefonsko prenašal eno izmed predstav. To seveda ni bil navaden telefonski prenos. Poslušalci so imeli na ušesih dvoje slušalk, v vsako so prihajali signali iz skupine zvočnikov na eni ali drugi strani odra. Tako se je rodila danes izredno popularna stereofonija. Pariški poslušalci »tridimenzionalnega zvoka« so bili nad izumom izredno navdušeni. Toda nič manj se niso navdu-

ševali na pruskem dvoru, kjer je delal poskuse s stereofonijo približno ob istem času tehnik z nenavadnim priimkom Ohnesorge (Brezkrbnež). Začetki stereofonije so stari torej sto let. Stereofonija je način reproduciranja in prenašanja zvoka, s kakršnim se doseže dojem o prostorskem razporedu izvora zvoka. V praksi se večina stereofonskih sistemov sestoji iz vsega dveh kanalov, tj. snema se s pomočjo prostorsko oddvojenih mikrofonov z lastnimi ojačevalci, reproducira pa se po dveh prostorsko ločenih zvočnikih.

Nove knjige v strokovni knjižnici

0503/I, II, III — 79 Poročilo o delu za leto 1970. I, II, III. Izvlečki. Bibliografija znanstvenih in strokovnih objav. 1980.

Inv. št. 5774 Tehnična enciklopedija. 7., Ke-Međ. 1980

3791 Izmerenja v promišljenosti. Spravočnik. 1980

0609 Meljgaj, M. A.: Magnitnyj kontrolj mehaničeskikh svojstv stalej. 1980

3768/1980 Debelak, M., idr.: Vpliv dodatnih elementov na primarno in sekundarno kristalizacijo pri konti litju. Poročilo MI-LJ., št. 829. 1980

3792 Dobovišek, B.: Omočenje in medsebojne reakcije med zlitinami tipa Fe-C-X in v ognju odpornih materialov. Poročilo MI-LJ., št. 736. 1980

3793 Kmetič, D., idr.: Raziskava lastnosti kontinuirno ulitih jekel. Poročilo MI-LJ., št. 821. 1980

3794 Kolenko, T., idr.: Optimizacija žarenja v kontinuirni peči. Poročilo MI-LJ., št. 787. 1980

3795/a, b Wohinz, J.: Poskusi redukcije rdečega blata z manj vrednimi reducenti. Poročilo MI-LJ., št. 844. 1980

3796/a, b Wohinz, J.: Hidrometalurška predelava nemagnetne frakcije reduciranega rdečega blata. Poročilo MI-LJ., št. 847. 1980

3767/III-1980 Todorović, G.: Študij redukcije mangana v železovih rudah. III. Poročilo MI-LJ., št. 838. 1980

3797 Trbižan, M.: Plini v staljeni litini. Poročilo MI-LJ., št. 854. 1980

0610 Merske enote SI. Mednarodni sistem enot uzakonjen v SFRJ. 1980

Strokovna knjižnica ŽŠ vabi bralce tehnične in strokovne literature

0611/a-1 Tehnički priručnik. SOUR Rade Končar. 1980
Inv. št. 5489 Giesserei Kalender 1981. Taschenbuch der Giesserei-Industrie. 1980

0612/I Karsay, I. S.: Ductile Iron. I. Production. 1976
0612/II Karsay, I. S.: Ductile Iron. II. Engineering Design, Properties, Applications.

Inv. št. 5492 Grad, A., idr.: Angleško-slovenski slovar. 1979
0613 Dmitrovič, N.: Priručnik o zemljiški knjigi z obrazci. 1980
Inv. št. 5494 Priručnik za zavarivanje.

0614/a, b Jevtič, D.: Tehnologija održavanja alatnih mašina. 1980
0615 Urejanje delovnih razmerij v pravilnikih. 1980
0616/a, b Ivanko, Š.: Raziskovanje in projektiranje organizacije.

1980
0617 Kralj, J.: Finančno upravljanje organizacij združenega dela. 1980

0618 Turk, I.: Izkazovanje in presojanje rezultatov poslovanja OZD. 1980

3781/II Obdelovalnost domačih materialov. II. Poročilo (LAKOS) št. 102. 1980

2862/1981 ING REGISTER 1981 — zveznih, republiških in pokrajinskih predpisov, sodnih odločb ... in knjig z dodatkom.

3781/4 Raziskave integritete površin, materiala in orodja. 4. Poročilo (LAKOS) št. 105. 1980

3761/IIb Podlesnik, M.: Gonila z valjastimi zobniki. II. 1976
3798 Trofimov, A. M.: Metallorėzušcie stanki. Albom s prilozheniem. 1979

0619 Vladimirov, V.: Measuring and cutting tools. 1978
0620 Arshinov, V.: Metal Cutting Theory and Cutting Tool Design. 1976

0621 Metallovedenie i korrozija metallov. Vyp. 5. 1977
0622 Ljubenc, V. G.: Organizacija i upravljenje stroiteljstvom metallurgičeskikh predpriyatij. 1979

0623 Goruškina, L. P.: Struktura i svojstva magnievogo čuguna. 1980
0624 Erenrejh, G.: Elektronnaja struktura splavov. 1979
0625 Zbirka odločb sodišč združenega dela v SR Sloveniji. II., Elizabeta Logar

Obraunavane inovacije

Komisija za gospodarjenje TOZD EPA je pri obravnavi inovacij sprejela naslednje sklepe:

1. Predlog tov. Jožeta Zapuška in Alojza Vidica iz TOZD EPA št. 453, »Grafitno mešalo za odžveplanje grodlja«, se sprejme. Avtorjema pripadajo tri posebna nadomestila s faktorjem ustvaritvene sposobnosti 2 a. Prvo nadomestilo je bilo obračunano na osnovi 756.681,28 din prihranka.

2. Za predlog tov. Jožeta Zapuška iz TOZD EPA št. 183, »Zaščita prebodne odprtine«, se odobri izplačilo tretjega posebnega nadomestila. Obračunano je bilo na osnovi 305.704,48 din povprečnega prihranka in faktorja ustvaritvene sposobnosti 3 b.

3. Predlog tov. Karla Vrečka iz TOZD EPA št. 584, »Naprava za premik vagonov«, se sprejme. Potrebno je nemudoma pristopiti k pripravi dokumentacije za realizacijo.

Komisija za gospodarjenje TOZD energetika je pri obravnavi inovacij sprejela naslednje sklepe:

1. Predlog tov. Marjana Došlerja iz TOZD EPA št. 623, »Mikroprocesar«, se zaradi že storjenih ustreznih ukrepov ne sprejme.

2. Za predlog tov. Janka Jazbinška iz TOZD energetika in Franca Smukovca št. 198, »Mechanje vode«, se odobri izplačilo tretjega posebnega nadomestila. Obračunano je bilo na osnovi 11.410.205,27 din povprečnega prihranka faktorja ustvaritvene sposobnosti 2 b.

3. Predlog tov. Franca Nosana iz DS investicije in razvoju in Ivana Ravnikarja iz TOZD energetika št. 578, »Transformator z nižjo kratkostično napetostjo«, se sprejme.

Služba za inovacije

Bilo je v soboto popoldne...

Clovek še vedno ni gospodar narave, ki ga včasih preseneti s svojo nenadejano silovitostjo. So trenutki, ko se občasno vsa druga dogajanja postavijo v drugi plan zanimanja ljudi. Mislim predvsem na naravne katastrofe, proti katerim smo v želji da bi vplivali nanje, še vedno nemočni.

Mi, krajani, ki smo vznikli iz pobočij okoli Štor, ljubimo svoje zaselke. Dohod je strm in ceste so slabe, toda bogat plašč gozdov v obrobju zagotavlja čist zrak in mir. Bilo se je lepo sprehoditi ob večerni uri ob Bojanskem grabnu, če je bilo vreme lepo. Sedaj je cesta ob njem in potok sam drugačen, opustošen — skupaj z vsemi cestami, polji, vrtovi in celo hišami na območju Pečovja—Laške vasi. Narava je skoraj izključno nad tema vasicama izlila ves svoj gnev v obliki toče in vode. Kot da se je nebo preklalo tisto sobotno popoldne, 16. maja. Od svetinskih hribov je prihrumelo, v naselju Lipa pa se je končalo z vodo v kletih in manjšimi plazovi.

Cesta, ki veže Štore z Osenco, je bila v kratkem času razdejana do nespoznavnosti; na več mestih je bila odtrgana in odplavljena asfaltna prevleka, zrušene stare škarpe ob potoku, plazovi zemlje, razmajani električni drogovji, voda v stanovanjih. Skoraj podobno je bilo stanje po neurju v spodnji Laški vasi in Toplici. Nasajena polja z različnimi kulturami je odplavilo v dolino.

Pred ujmo asfaltiran sedaj goli del ceste na Pečovje

Prebivalci območja smo se še veselili s trudom doseženega uspeha skorajšnje otvoritve prek zime in v prvih mesecih spomladi zgrajenega vodovoda, pa nas je doletelo, česar sploh nismo pričakovali, saj podobne ujme ne pomnijo najstarejši prebivalci.

Na seji vodilnih ljudi štorske krajevne skupnosti je bila izrečena pohvala za samoiniciativnost in hitro akcijo po nesreči, v čemer so se izkazali krajani območja brez posredovanja štorskega vodstva narodne in civilne zaščite. Na Pečovju se je ob traktorju na cesti zbralo po končani nevihti 45, v Laški vasi 20 ljudi z orodjem. Na ogledu terena nesreče so se neposredno po neurju našli tudi vodilni tovariši celjske občinske uprave in civilne zaščite.

Cest in polj ne bomo mogli krajani popraviti sami, pa računamo na širo družbeno pomoč. Komisija krajevne skupnosti je poslala poročilo o škodi občinskim organom; čakamo torej na sanacijski program, medtem pa je najbolj poškodovana cesta Štore—Osena zaprta za ves promet. Strme makadamske krajevne ceste, ki jih vsako leto na novo gramoziramo, so izlize od naliva, tako da bo tudi tu potrebno mnogo materiala za popravilo. Ceste in tudi druge komunalne objekte smo na našem območju urejali z lastnim delom in samopriskupkom (ob pomoči KS), vendar zadnje škode nikakor ne bo mogoče sanirati brez širše družbene pomoči, na katero občani Pečovja in Laške vasi seveda računamo. Jok

Zgodovina izumov

PARNI STROJ

Prvi praktični parni stroj na svetu, ki je deloval, je izdelal izumitelj Thomas Newcomen v Tiptonu v Angliji leta 1712. Več kot trideset let je črpal vodo iz nekega rudnika.

Thomas Newcomen je bil trgovec z železnino v Dartmouthu in je dobro poznal rudnike kositra v bližnjih pokrajinah Devon in Cornwall in njihov velik problem: kako odstraniti vodo iz vedno globljih jam. Newcomen je sklenil, da bo našel rešitev, vendar je potreboval celih deset let za poskuse, preden je prišel do zadovoljivega rezultata. In še celo potem je bil njegov stroj nesprijemljiv za cornwallske rudnike, ker je porabil strašno veliko premoga, ki so ga morali dovažati po morju po visoki ceni. Lastniki rudnikov v sosednjem Midlandsu, ki so imeli podobne probleme z vodo, so postali prvi uporabniki Newcomenovega parnega stroja.

Navpični valj stroja je bil odprt na vrhu, batnik pa je bil z verigo povezan z enim koncem lesenega trama, ki je ležal na vrtljivem tečaju. Batnik črpalke je bil z verigo povezan z drugim koncem istega trama. Ko se je batnik črpalke spuščal, je njegova teža dvignila bat črpalke v valju. Istočasno se je odprl ventil in prostor v valju pod batom se je napolnil s paro iz kotla. Ko je bat dosegel najvišjo točko, se je dotok pare zavrnil, odprl pa se je drugi ventil in spustil v valj curek mrzle vode. Para se je zgostila in v valju je nastal vakuum, ki je povzročil,

da je zračni pritisk na zgornjem delu pritisnil bat navzdol. Ta moč je dvignila batnike črpalke, s tem pa tudi vodo iz rudnika.

Če natančno preudarimo, je bila Newcomenova iznajdba »atmosferski stroj«, ki je uporabljal paro samo kot ustrezno obliko za ustvarjanje vakuumu. Kljub temu pa je bil Newcomen prvi človek, ki je uspešno proizvajal moč s pomočjo bata v valju in njegov stroj iz leta 1712 je brez dvoma prednik vseh poznejših strojev te vrste. Igral pa je tudi zelo pomembno vlogo v britanski industrijski revoluciji, ker je omogočil, da so nakopali več premoga v večjih globinah.

James Watt ni »iznašel« parnega stroja, kot ljudje na splošno mislijo. Dosegel je samo veliko izboljšanje glede učinkovitosti s tem, da se je para kondenzirala v posebni, ločeni zaprti posodi, namesto v valju samem. Zaprl je tudi vrh valja in uporabil paro z nizkim pritiskom, da je potiskala bat navzdol namesto hladnega zraka. Ta izboljšani Wattov stroj pa je bil še vedno odvisen od vakuumu in je uporabljal paro z zelo nizkim pritiskom. In drugače tudi ni moglo biti, ko pa so bili parni kotli komaj kaj boljši kot bakreni pivovarniški kotli in niso mogli prenesti visokega pritiska.

Richard Trevithick iz Cornwalla je bil prvi, ki je ukrotil »močno paro«, kot so jo tedaj imenovali. Toda cornwallski stroj s tramom, ki je nastal kot tretja stopnja, je bil še vedno močno podoben Newcomenovemu stroju.

(iz knjige Heureka)

Usmerjeno izobraževanje

Marsikdo med nami je zadnje čase precej zmeden glede vpisa na srednje šole. Osmošolci smo prijave za vpis že oddali, vendar se mi zdi, da je v marsikateri glavi — glede novega izobraževanja seveda — še precejšen nerod. Zato še enkrat pregledajmo vse informacije o usmerjenem izobraževanju.

Po novem se ne vpišemo na neko šolo, ampak v vzgojno-izobraževalni program, ki ga določena šola izvaja. Poleg te pa so še druge novosti. V okviru usmeritve nekega VIP imamo skrajšani in srednji program izobraževanja. Učenci, ki bodo obiskovali skrajšani program srednjega izobraževanja, morajo imeti najmanj 6 razredov osnovne šole. Skrajšani program traja do 2 let. Program srednjega izobraževanja traja 2, 3 ali 4 leta, odvisno od zahtevnosti tega programa. Novost usmerjenega izobraževanja je tudi: v vseh smereh sta prvi dve leti skupni, torej je enak VIP, ki obsega splošne predmete ter strokovni del, ki pa je za vsako smer specifičen.

Ko se odločaš za poklic oziroma za vpis v usmeritev, moraš gledati na naslednje: interes, sposobnosti (tudi telesne), delovne navade, učni uspeh in potrebnost izbranega poklica. Če se kljub temu sam ne moreš

odločiti, ti pomagajo starši, skupnost za zaposlovanje (na podlagi testiranja v 7. razredu in ankete v 8. razredu) ter tudi socialni delavec na šoli.

Tako. To je na kratko o usmerjenem izobraževanju. Za dopolnitev celotne slike pa si še oglejmo nekaj informacij iz letošnjega razpisa.

Razpis razpišejo srednje šole, delavska univerza, izobraževalni centri ter domovi za učence. Iz razpisa je razvidno, katera šola izvaja določen program, kje je ta šola in koliko je prostih vpisnih mest. Poleg tega pa so navedeni pogoji, ki jih mora kandidat izpolnjevati, če se hoče vpisati v VIP, ki ga izvaja šola.

Srednje šole organizirajo tudi informativni dan, na katerem seznanijo kandidate z vsemi osnovnimi značilnostmi VIP.

Ko učenci pošljejo prijave, jih na šolah obravnavajo. Če je prijavljenih kandidatov bistveno več, kot je vpisanih mest, jim srednje šole to sporočijo in jih obvestijo o kriterijih omejitve vpisa ter jim svetujejo preusmeritev na drugo šolo. Med 15. in 30. junijem bodo srednje šole ugotavljale, če kandidati izpolnjujejo pogoje za vpis. Tisti, ki pogojev ne izpolnjujejo, se bodo do 31. avgusta lahko preusmerili na druge šole.

Morda koga zanima, kakšne kriterije za vpis bodo sprejemale srednje šole. Naj navedem primer: pri obravnavi kandidatov, ki so se prijavi v družboslovno-jezikovni VIP, bodo upoštevali uspeh osmega razreda, ocene najvažnejših predmetov iz 5., 6., 7. in 8. razreda. Poleg tega pa se bodo opirali na mnenje skupnosti za zaposlovanje.

Zdaj lahko vidite, kaj je najpomembnejše: uspeh. Če nimate primernega odnosa do šolskega dela, če nimate delovnih navad in seveda lepega uspeha, se vam slabo piše. Ne samo osmošolcem, tudi marsikateri izmed učencev nižjih razredov se bo

jezil sam nase, ko mu bo zaradi slabega uspeha zaprta pot na želeno šolo. Zavrnitev na srednji šoli pa pomeni bridko razočaranje in prenekateremu podre gradove v oblakih, ga postavi na trdna tla in ga prisili, da zbere drugučno pot od zastavljene.

Da pa se nam kaj takega ne bi primerilo, se vsi potrudimo in popravimo ocene. Z nami bodo zadovoljni tovariši učitelji, starši in tudi sami bomo bolj brezskrbno zrlji v prihodnost. S tem pa se bomo ravnali po besedah našega ljubljenega Tita: »Učite se, učite se in še enkrat učite se.«

Klara Sovinc, 8. c

Informativni dan

19. marca smo imeli učenci osmih razredov informativni dan na srednjih šolah, v katere smo se vpisali.

Učence, ki smo šli na zdravstveni šolski center, sta tamkajšnja tovariš ravnatelj in šolska psihologinja seznanila z vsemi možnostmi za vpis ter v dobri in slabi luči prikazala poklic, za katerega smo se odločili.

Tovariš ravnatelj nas je posebej opozoril na učni uspeh, ki bo pri sprejemu v šolo zelo pomemben, saj se nas je v to smer vpisalo mnogo preveč. Še enkrat bomo morali dobro premisliti, če smo se pravilno odločili, saj je to za nas pomemben življenjski korak. Lahko se namreč zgodi, da šele ob koncu študija spoznamo, da nam poklic ni všeč. Tovarišica psihologinja je navedla zgovoren primer: neka

študentka se je po opravljenih štirih letih medicinske šole zaposlila na črpaliki. Povedala je tudi, da se ne smemo predstavljati z belo haljo in toplomerom v žepu, saj pomeni poklic v zdravstvu mnogo več kot le-to.

Zavedamo se, da bo študij težak in da se bomo morali zelo potruditi, če hočemo biti sprejeti. Tovariš ravnatelj nas je kar nekoliko prestrašil z ostrim kriterijem pri sprejemu v šolo.

To ostro merilo pa ne velja samo za zdravstveno usmeritev, ampak skoraj za vse srednje šole. Zato učenci, potrudimo se! Izboljšajmo učni uspeh! Opozorilo pa naj ne velja samo za osmošolce, ampak za vse učence, ker je pri sprejemu pomemben tudi uspeh v 5., 6. in 7. razredu.

Petrina Gradišnik,
Nataša Rovšnik

Tekmovanje za Cankarjevo brigado

Letošnji kamen preizkušnje za Cankarjevo nagrado je znan slovenski pisatelj France Bevč. Prvo stopnjo tekmovanja smo opravili vsi, ko smo na Prešernov dan tekmovali v razrednih skupnostih. Za področno tekmovanje pa je tovarišica Jovanovski izbrala učenci 8. c razreda, Klara Sovinc in Petrino Gradišnik.

Se pred področnim je bilo občinsko tekmovanje na osnovni šoli Franja Roša. To je bilo v petek, 3. aprila ob 11. uri. Pisali smo spis z naslovom Otroštvo Bevčevih junakov in Sonce njihovih 14 let, reševali slovnične teste in nazadnje morali navedenim odlomkom pripisati naslov knjige, iz katere so bili vzeti. Nato so tekmovalce, to smo bili učenci sedmih in osmih razredov osnovnih šol celjske občine, pogostili in pripravili kratek kulturni program. Vsem so podelili pohvale, devet najboljših pa nagradili s knjigo.

Teden dni kasneje, v soboto, 11. aprila ob 8. uri je bilo na gimnaziji v Celju področno tekmovanje. Udeležilo se ga je okrog 25 učencev iz celjskega področja. Reševali smo teste, s katerimi smo morali dokazati, kako dobro poznamo pisatelja Bevka. Pisali smo spis z naslovom Moje srečanje s pisateljem Bevkom. Po opravljenih nalogah nas je prijazna tovarišica popeljala po Celju in nas seznanila z mnogimi zanimivostmi. Ob 13. uri smo se zopet zbrali v gimnaziji. Vsem so podelili priznanja in knjige ter razglasili tri najboljši, ki se bodo udeležili republiškega tekmovanja v Piranu 30. maja. Ena izmed teh je učenka naše šole Klara Sovinc. Mislim, da je to veliko priznanje vsem nam in še posebej tovarišici mentorici! Klari pa čestitamo in želimo, da bi se na tekmovanju čimbolje odrezala.

Petrina Gradišnik, 8. c

Krajevni praznik na Resevni

Že pred nedavnim sem v Štorskem železarju pisal o Sentjurju, kjer živi precejšen odstotek nas, delavcev — železarjev. In tako smo nekako združeni z delom in življenjem današnjega časa, ki ima svojstven utrip in ritem, ki je vezan na aktivnost, tako delavca kot krajana in zavednega državljana, mimo katerega naj ne bi obšla kulturna dediščina in zgodovina NOB.

Tako smo v nedeljo, 24. maja 1981, KS Sentjur-center in KS

skem vzdušju v planinski koči na Resevni, z gosti izmenjali mnenja z obojestranskimi željami, ki naj bi bile sad nadaljnje dela in dobrih rezultatov. Kajti ni dovolj samo srečevati se, ampak tudi sodelovati. Že v dosedanjih srečanjih je bilo dokazano, da so vezi med pobratena KS trdne, vsekakor pa bi jih bilo potrebno še obogatiti in popestriti z različnimi aktivnostmi na celotnem ustvarjalnem, družbenopolitičnem področju.

O pomenu praznika in spominskega obeležja je govoril predsednik ISKS Šentjur-center, tov. Peter Bračun

Šentjur-okolica praznovali svoj krajevni praznik na legendarni Resevni pri spomeniku Cvetke JERIN in Dušana LAHA, ki sta padla pod streljo okupatorja kot izdana skojevca 18. marca 1945.

Ob tej priložnosti je v imenu OO ZB Šentjur spregovoril nekaj besed tov. Jernej BOROVNIK, nato pa odkril marmorne plošče na spomeniku z obnovljenim in dopoljenim besedilom, ki nosijo obeležja na I. celjsko četo in na obdobje NOB. Delegaciji obeh krajevnih skupnosti sta k spomeniku položili venca in se poklonili spominu padlih žrtev za svobodo. Ob tem dogodku so pri spomeniku krajani priredili kulturni program ki so ga popestrili s sodelovanjem OO ZSMS iz Jakoba in s pevskim zborom iz osnovne šole Šentjur. Osrednji govor pa je imel predsednik sveta KS Šentjur-center, tov. ing. Peter BRACUN. Hkrati so bila podeljena krajevna priznanja zaslužnim posameznikom za delovne uspehe in za spodbudo še za večjo aktivnost.

Te slovesnosti so se udeležili vsi predstavniki obeh KS, kakor tudi družbenopolitični delavci občine Šentjur.

Kot gost te slovesnosti je prisostvovala delegacija iz pobratene KS Milana Česnika iz občine Vič-Rudnik Ljubljana, ki je pobratena s KS Šentjur-okolica.

Tako smo ob tem srečanju, ki smo ga nadaljevali v prijateljs-

Da je na Resevni dragoceno legendarno obeležje, ni potrebno posebej poudariti, kajti tu so dovolj zgovorni dokazi. V bližnji prihodnosti pa bo ta kraj ob spomeniku dobil še pomembnejšo razsežnost, saj obe KS, tako Šentjur-center kot Šentjur-okolica, že snujeta skupen načrt za lokacijo TITOVEGA obeležja — to je park, v katerem bo posajenih 88 dreves. Spominjala nas bodo na našega največjega sina in revolucionarja naše socialistične domovine in borca za mir, tovariša TITA.

Tako bo na Resevni ob že stoječem spomeniku še eno dragoceno obeležje za vse nas in za naše prihodnje rodove.

Mi pa, kot krajani, bomo v ta del reševniškega pobočja pogosteje ponosno prihajali, ne samo ob krajevnem prazniku.

Tone URŠIČ

Dopisujte v

Štorski
ŽELEZAR

V znoju prekaljena enakopravnost

V predhodnem sestavku je bila prikazana le ena stran tistih plavzarjev, ki so prišli delat iz drugih republik, a to oceno za njihovo delo in obnašanje v obratu so podali vodje in delovodje tozda EPA. Tokrat pa prisluhnimo, kaj so nam povedali oni sami o tem, kaj jih je prignalo v Slovenijo in kako so se vključili v delo pri nas, kako se počutijo med nami oziroma med plavzarji sedaj, ko nekateri delajo po deset in več let na plavžu. Kako živijo ti delovni tovariši izven delovnega časa in s čim se ukvarjajo, kakšne so njihove težave.

Na vsa ta vprašanja so dali odgovor tovariši Zečiri Riza, livar na plavžu, doma iz Kosova; potem Denjiz Ratko, praktikant za delovodjo, doma iz Doboja (Bosna); Solarevič Marjan, žerjavovodja, doma tudi iz Bosne, iz Banje Luke in Selimović Ahmo, sinterist, doma iz Prijedora, tudi Bosna.

Prvi je pripovedoval Zečiri Riza: »Na plavž sem prišel delati 1974. leta in se s sodelavci Slovenci dobro razumem. Čeravno mi je sprva slovenščina delala težave, jo sedaj že dobro razumem, tako da se pogovarjam v slovenskem jeziku s tovariši pri delu. Sem poročen in oče sedmih otrok. Velika družina, kajne, zanj moram kupiti hrano v trgovini, ker sem brez premoženja in sem zato moral iti za delom v Slovenijo. Otroci hočejo kruha, tega pa pri nas na Kosovem ni, kot tudi nikjer drugod, če nisi zaposlen. Za delo je pri nas mnogo teže, saj ni toliko tovarn, da bi se lahko zaposlili vsi, kolikor nas je. Domov grem vsake tri ali štiri mesece. Moral bi iti večkrat, vendar ne morem zaradi prevelikih potnih stroškov večkrat obiskati družine, saj bi potem vse zavozil in bi družini ne imel kaj dati. Kuham si sam v samskem domu, kjer stanujem. Tako mi pride hrana nekoliko ceneje, kot če bi se aboniral v menzi. Sicer pa v menzi tudi ni najbolje urejena hrana za nas južnjake, kot nam rečejo drugi.«

Drugi govornik je bil Denjiz Ratko, električar po poklicu; povedal nam je: »Ko sem se učil za električarja, nisem dobil dela doma v Bosni in zato sem prišel delat k vam v Slovenijo. Sprva sem mislil, da bom delal le nekaj časa, potem pa šel drugam. Nameraval sem iti morda tudi v Nemčijo. Potem pa sem se privadil dela in tudi ljudi, sodelavcev, s katerimi imam vseskozi zelo dobre, prijateljske odnose. Zato sem ostal na plavžu kot stikalničar. Sedaj končujem delovodsko šolo, ki mi je delala sprva precejšnje težave zaradi slovenščine. Poročil sem se s Slovenko, Storočanko, tako da imam sedaj urejeno življenje in mi ni treba več »pacati« in si kuhati hrano sam, kot sem si jo moral poprej, ko sem stanoval v samskem domu. Šola mi vzame veliko prostega časa, vendar še zmeraj najdem čas za branje žoge na igrišču na Lipi, pri čemer se razvedrim in si utruju-

jem zdravje, pa tudi spoznavam se z delovnimi tovariši, zaposlenimi v drugih obratih in službah.«

Tretji tovariš Solarevič Marjan, žerjavovodja je povedal naslednje: »Tudi jaz nisem dobil zaposlitve doma v Bosni v svojem kraju, zato sem poiskal svoje prijatelje, ki so že delali v železarni in šel sem z njimi v Slovenijo ter se zaposlil na plavžu kot pomožni delavec pri vlivanju železa. Na začetku sem se malce bal, da ne bi zgorel, saj se je okrog mene vse iskriло, potem sem se privadil tega in delo mi je bilo všeč. Z drugimi delavci, s Slovenci sem se kmalu spoprijateljil in dobro se razumemo med seboj. Zato so me poslali na tečaj žerjavovodij, ki sem ga uspešno zaključil in sedaj vozim žerjav.«

Veliko mi pomeni to delo z žerjavom, čeprav je zelo natančno in odgovorno, saj bi že najmanjša neprevidnost lahko terjala človeška življenja v livni hali in tega se zavedam vsakokrat, kadar odlivam tekoče železo. Najbolj me veseli, ker zapajo v moje delo, tako predpostavljeni na plavžu, kot tudi ostali delavci livarji, ki se skoraj vedno izražajo pohvalno in mi le redkokdaj očitajo kakšno manjšo napako ob šarži. Name-ravam se tudi poročiti in si urediti življenje, kot se spodobi za človeka, saj sedaj živim neurejeno. Kuham si sam v samskem domu, večkrat pa se nahranim le s klobasami in kruhom, kar ne odgovarja mojemu slabemu želodcu, ki me večkrat boli. Toda kje naj dobim stanovanje in kam naj potrkam, da bi me razumeli, tega res ne vem.«

Četrty govornik, tovariš Selimović Ahmo je povedal takole: »V železarno sem prišel vprašat za delo 1957. leta. Bil sem sprejet ter poslan v obrat aglomeracija kot iztovorni delavec ozi-

(Nadaljevanje na 7. strani)

— Otroci, kar poglejte. Ko smo mi kurili kresove, smo morali pospraviti za seboj. Danes pa pustijo pogorišče kar tako in to še na tako lepem kraju!

Upokojeni

VAJDIČ Franc, rojen 1. 6. 1927, stanujoč Štore 76. V naši delovni organizaciji je bil zaposlen 35 let. Najprej je delal kot zakladalec v jeklarni. Leta 1949 je bil premeščen na dela in naloge vratarja, leta 1954 pa v TOZD elektroplavž kot žerjavovodja. V istem TOZD je opravljal še dela vozača vsipnega voza, skupinovodje aglomeracije in dela delovodje, ki jih je opravljal vse do upokojitve.

Redno je bil upokojen 9. 4. 1981.

ZAGORIČNIK Ignac, rojen 7. 3. 1925, stanujoč Vrunčeva 25 d, p. Celje. Prva njegova zaposlitev je bila v Tovarni železniških vozil Boris Kidrič Maribor. Leta 1950 si je pridobil lastnosti delavca v tehničnem sektorju kot strojni referent, kasneje je prevzel dolžnosti vodje operativnega oddelka. Leta 1977 pa je postal strokovni sodelavec v delovni skupnosti za investicije in razvoj.

Invalidsko je bil upokojen 24. 4. 1981.

HABJAN Rafael, rojen 22. 10. 1931, stanujoč Zlateče 4, p. Šentjur. V našem podjetju je bil zaposlen prek 23 let. Najprej je delal na elektroplavžu kot vozač zažigalnega voza. Leta 1963 je bil premeščen v livarno II kot čistilec. Leta 1973 je bil prerazporejen na dela kontrolor I in leta 1977 postal skupinovodja. Dela in naloge skupinovodje je opravljal vse do upokojitve.

Invalidsko je bil upokojen 13. 4. 1981.

RESNIK Erika, rojena 13. 7. 1927, stanujoča Ul. bratov Vošnjakov, Celje. Prva njena zaposlitev v železarni je bila leta 1950. Ponovno se je zaposlila leta 1958 kot obračunar zaslužkov v finančnem sektorju. V isti delovni skupnosti je opravljala dela na različnih delovnih mestih, nazadnje kot knjigovodja glavne knjige.

Redno je bila upokojena 9. 4. 1981.

AGREŽ Ivan, rojen 22. 5. 1929, stanujoč Loka pri Zusmu 80, p. Loka/Z. V našem podjetju se je zaposlil leta 1964 kot zakladalec peči v livarni I, kasneje je bil prerazporejen na dela talilca. Leta 1978 je bil premeščen v TT montažo kot avtomehanic. Ta dela je opravljal vse do upokojitve.

Invalidsko je bil upokojen 28. 4. 1981.

— Še se spominjaš, Francelj, predvojnih in povojnih let?

— Da. Takrat v tovarni marsičesa ni bilo. Danes pa poleg dobre malice (kruha leži tudi povsod naokoli) imajo še drsalni čas za v trgovine in gostilne!

Dan mladosti in teden športnih srečanj

V čast dneva mladosti in Titovega praznika je potekal v dneh od 14. do 18. maja **TEDEN ŠPORTA** v Štorah. Organiziralo ga je telovadno društvo Partizan. Poudarek je bil na množičnosti, tako je v raznih turnirskih tekmovanjih nastopilo veliko številu neregistriranih tekmovalcev, ljubiteljev te ali one zvrsti športa. Sodelovali so občani — športniki iz vseh območij štorske krajevne skupnosti, kot gostje pa v nekaterih tekmah tudi Celjani, Velenjčani, Dobričani in Vojničani.

Se enkrat so štorski športni delavci potrdili svojo sposobnost za organizacijo. Posebej pohvalno je, da si je vsa srečanja različnih športnih panog ogledalo veliko število krajanov. Program pa je bil kaj pester: ponedeljsko popoldne je minilo v znamenju nogometnega turnirja in kegljanja. Pomerile so se ekipe blokov na Lipi ter tekmovalci iz Kompol in Laške vasi. V torek je bilo srečanje starejših občanov v balinanju ter drugih športih. Rokometni turnir je ta dan potekal med izbranimi vrstami iz Štor, Braslovč, Petrovč, Šentjurja in Šempetra. Istočasno so se ob mizah za namizni tenis borili za pokal in priznanja tekmovalci, vešči te športne zvrsti.

V sredo je bil prvič v Štorah organiziran troboj ekip pionirjev v judu, in sicer med šolo Franja Roša iz Celja, kluba Ivo Reya in judo sekcije Partizan Štore.

Četrtek je minil ob košarki in nogometu ter balinanju, nastopili pa so pionirji, mladinci in starejši. Popoldne v petek je bilo prijateljsko srečanje Partizan Gaberje — Partizan Štore. Zadnje športno srečanje je bilo odigrano na igrišču v Kompolah, in to na turnirju v malem nogometu, medtem ko je turnir v odbojki na novem igrišču v Laški vasi odpadel zaradi ujme, ki je prizadela veliko škodo območju. Turnir bo izveden v mesecu juniju.

Zaključek tedna športa je bil na stadionu na Lipi v petek ob

19. uri. Kljub dežju je veliko število gledalcev pod dežniki ali kar brez njih vztrajalo do konca programa — to pa je pomenilo tudi priznanje izvajalcem programa ter številnim organizatorjem.

Po pozdravnem govoru predsednika društva Partizana, tovarniša Kaluže, so prišli v dolgi vrsti, držeč se za roke, najljubši gostje, cicibani štorskega vrtca s svojimi tovarišicami Mileno, Maro in Nevenko ter ob splošnem navdušenju gledalcev izvedli svoje ljubke vaje. Na podiju rokometnega igrišča so se nato zvrstili še pionirji in pionirke ter mladinci osnovne šole in SKIMC z naštudiranim programom. Ljubki so bili tudi mali plesni pari v narodnih nošah iz Prožinske vasi, ki so nastopili ob spremljavi »frajtonerice« s slovenskimi narodnimi pesmi. Verjetno je bilo mnogo gledalcev, ki so tokrat prvič videli »v živo« vaje juda in prikaz samoobrambnih prijemov, kar vse so na preprogi izvedli člani judo sekcije Partizana.

Učenci osnovne šole so združeni v kolo in ob spremljavi lastnega pevskega zbora ter pihalnega orkestra štorskih železarjev (mimogrede, prvaka iz tekmovanja v Slov. Konjicah) zapeli in zaplesali Jugoslavijo ter s to točko tudi zaključili program svečane prireditve v čast dneva mladosti — Titovega dne, hkrati pa še 50-letnice športa v Štorah. Jok

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega moža, očeta, brata in strica **FRANCA GAJSKA** iz Šentvida pri Grobelnem se iskreno zahvaljujemo OO sindikata, kolektivu uprave in godbi na pihala Železarne Štore za darovane vence in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: žena Marica, hčerka Zdenka, sin Milko in ostali sorodniki.

Šentvid pri Grobelnem, 15. 5. 1981

(Nadaljevanje s 6. strani)

roma čistilec vagonov. V delo sem se kar nekam dobro vživel in všeč mi je bilo. Res mi je v začetku slovenščina delala majhne težave, vendar so me sotovariši razumeli in tudi jaz sem jih počasi razumeval. Kmalu so me naučili delati na drugih mestih, zahtevnejših in tako sem napredoval do sinterista, ki je zelo zahtevno delo in moraš veliko znati o sintranju, kot tudi o opravljanju strojnih naprav. Kljub temu ne mislim opustiti dela sinterista in rad sintram, saj je po svoje zanimivo, čeravno umazano delo in tudi mojemu zdravju ni nič kaj naklonjeno. Toda ko vandram po Celju, ali kadar si kuham kosilo, po tem večerjo in ko gledam televizijo, na vse to pozabim in življenje mi teče naprej. Sicer pa zadnje

čase ne gledam televizije, ker je zaklenjena in ne vem, kdaj nam jo bodo zopet odprli. Želel bi, da bi se za nas, ki smo oddaljeni od svojih domov, uredila tudi prehrana, saj je nevarno kuhati in smrdati po sobah, potem pa spati v njih.

Na ta problem prehrane so torej vsi opozarjali in verjetno bi o tem spregovorili tudi drugi, če bi jih vprašali, kaj mislijo o hrani. O tem vprašanju bi morali spregovoriti tudi odgovorni v delovni organizaciji, saj lahko pride že jutri do tega, da zaradi neredne hrane zbolijo mnogi naši delovni tovariši na želodcih in družbo bo stalo veliko več, kot če bi jim nudili redno in zdravo prehrano. Drugače so z delom in medsebojnimi odnosi na plavžu zadovoljni in nimajo pripomb.

Janez Tajnikar

KADROVSKE VESTI

V mesecu aprilu so bile v naši delovni organizaciji združenega dela naslednje kadrovske spremembe:

Novi člani naše delovne organizacije:

Markič Andželko, NK delavec — livarna II; Dolenc Tatjana, PK administratorica — TOZD KK; Doberšek Milena, VS dipl. ekonomist — DS EO; Žurman Liljana, VS pravnik — DS za kadre in spl. zadeve; Jakupi Majda, NK delavka — TOZD DPG; Znidarec Roman, PK strugar — TOZD MO valji; Lončarič Zivko, KV prodajalec — DS za komercialne posle — Sklad. TT; Nachkraut Jože, SS prometni tehnik — Transport; Grahovec Dragan, NK delavec valjarna I; Tepeš Viktor, NK delavec — livarna II; Šket Ivan, NK delavec — jeklovlek; Jošt Marjan, VS pravnik — DS za kadre in spl. zadeve; Dizdarevič Fikret, NK delavec — valjarna I; Lakič Esad, NK delavec — valjarna I; Ljubelj Štefanija, NK delavka — komunalna; Pajk Maks, NK delavec — valjarna II; Jerič Marta, NK delavka — komunalna; Cesar Jolando, KV avtomehaničar — TT montaža; Počivavšek Zvonko, NK delavec — valjarna II; Sivka Aleksander — KV orodjar — TOZD KK; Bevc Milan, NK delavec — jeklovlek; Suster Rajko, KV strojni ključavničar — valjarna II; Ledinski Snežana, VS dipl. met. ing. — livarna II; Ranulič Fadil, NK delavec — jeklarna; Mlakar Franc, NK delavec — jeklovlek; Kliček Martin, NK delavec — valjarna II; Košir Silvester, KV kov. strugar — valjarna II.

Iz JLA so se vrnil:

Tadžič Sejfo, KV livar — livarna I; Mačkovšek Viktor, NK delavec — TT montaža; Strašek Jože, SS strojni tehnik, DS PP; Novak Marko, KV strugar — MO litina; Podhraški Srečko, PK strugar — TT obdelava; Pecigus Franc, KV elektro mehanik — elektroobrat; Klavžar Ivan, NK delavec — TT montaža; Jurkošek Srečko, KV livar — livarna II; Pungartnik Oto, VS dipl. politolog — DS za kadre in spl. zadeve; Klinar Ivanko, NK delavec — livarna II; Lubej Matjaž, NK delavec — jeklovlek; Novak Franc, NK delavec — Vzdrževanje transportnih sredstev; Pavič Vlado, NK delavec — mehanična delavnica; Župnek Božidar, KV kuhar — TOZD DPG; Hostnik Boris, KV mehanik TK naprav — merilna služba; Pristovnik Peter KV obratni električar — elektro obrat; Bele Stefan, NK delavec — transport.

V JLA so odšli:

Trebovc Maks, KV ključavničar — elektroobrat; Sajič Zivojin, KV livar — livarna II; Topič Bore, KV livar — livarna II; Likovič Viktor, KV valjavec — valjarna II; Radovanovič Bore, KV livar kalupar — livarna I; Žlaus Roman, SS ekonomski tehnik — DS za komercialne posle; Blaj Ivan, KV ključavničar — mehanična delavnica; Oblak Roman, KV ključavničar — TT obdelava; Jagarčec Mladen, NK delavec — TOZD GKSG; Škvorc Branko, NK delavec — livarna II; Mastnak Ciril, KV avtomehaničar TT montaža; Milojevič Miloš, KV str. kal. — livarna II; Mirt Franc, SS STROJNI tehnik — DS za komerc. posle; Podhraški Jože, KV strojni kalupar — livarna II; Tramšek Marjan, KV strojni ključavničar — mehanična delavnica; Globočnik Janez, KV strugar — mehanična delavnica; Lojen Matjaž, KV strojni ključavničar — mehanična delavnica; Cvek Milan, KV strojni ključavničar — vzdrž. tr. sredstev; Čater Roman, KV el. mehanik — merilna služba; Čuješ Franc, KV ele. mehanik — el. obrat; Muršič Miran, KV varilec — mehanična delavnica; Kukovič Rolando, NK delavec — TT montaža; Ocvirk Jožef, KV strugar — valjarna II; Kovačič Franc, NK delavec — livarna I; Užmah Miroslav, NK delavec — DS za komercialne posle; Anderlič Anton, KV strojni ključavničar — valjarna II; Zupan Marjan, KV valjavec profilov — valjarna II; Novak Dušan, KV strojni ključavničar — valjarna II; Podpečan Ladislav, KV strojni ključavničar — jeklarna II; Cajzek Alojz, KV strojni ključavničar — jeklarna; Kovačič Darko, metalurški tehnik — DS PP; Košak Stanislav, NK delavec — jeklovlek; Kušar Dušan, NK delavec — TT montaža; Golob Ferdinand, KV rezkalec — obdelovalnica valjev; Poljak Sabit, KV livar kalupar — livarna II; Bogdanovič Zoran, KV livar kalupar — livarna I; Sinani Sadik, NK delavec — el. plavž.

Zaradi kršitve delovnih obveznosti so odšli:

Trifkovič Drago, NK delavec — livarna II; Šučur Mile, NK delavec — livarna II; Garibovič Hilmija, NK delavec — valjarna I; Čuš Anton, KV strojni kalupar — livarna II; Kralj Ivan, NK delavec — livarna II; Zeka Nazif, NK delavec — livarna II; Mangefič Enes, NK delavec — el. plavž; Kladnički Božidar, NK delavec — jeklovlek.

Z rednim odpovednim rokom so odšli:

Horvat Anton, NK delavec — TT montaža; Potočnik Stanislav, NK delavec — TT montaža; Matič Ratko, dipl. ing. metal. — livarna I; Štefanec Stanislav, KV strojni ključavničar — mehanična delavnica; Florjančič Stanislav, KV strojni ključavničar — mehanična del.; Kuzman Silvo, KV voznik viličarja — TT montaža; Turnšek Silvo, valjavec profilov — valjarna II.

Sporazumno s podjetjem so odšli:

Vajdič Ivan, NK delavec — valjarna II; Čolič Mladen, NK delavec — livarna II; Kaluža Ladislav, SS ekonomski tehnik — DS za komercialne posle.

Po izteku pogodbe je odšla:

Čerenak Sonja, kemijski tehnik — kemijski laboratorij.

V poizkusni dobi je odšel:

Panič Mladenko, NK delavec — livarna II.

Na novo življenjsko pot so stopili:

Hadžič Nihad — obdelovalnica litine; Cehner Stanko — merilna služba; Hrovat Anton — TT; Konkolič Marjan — livarna I; Ilič Stevan — valjarna I; Tojniko Ida — DS za kadre in spl. zadeve; Rataj Karl — livarna I; Leskovšek Anica — DS ZA EO; Koren Drago — DS IR; Črepinšek Janko TOZD KK; Ocvirk Jože — DS PP; Drofenik Janez — DS za komerc. posle; Pavelič Božidar — mehanična delavnica; Ulaga Jože — livarna II; Belšak Edvard — kontrola TT; Arzenšek Franc — TT; Skale Alojz — plavž.

Vsem želimo obilo družinske sreče.

Naraščaj v družini so dobili:

Majer Jože — merilna služba; Romih Franc — livarna I; Sivka Bogomir — men. met. laboratorij; Mastnak Rade — žerjavni oddetek; Kos Julijan — aglomeracija; Slomšek Jože — jeklovlek.

Upokojeni

KLAJNŠEK Ludvik, rojen 18. 8. 1924, stanujoč Krajnciča 34, p. Šentjur. Prva njegova zaposlitev je bila v železarni leta 1945. Leta 1949 se je ponovno zaposlil v našem podjetju. Najprej je delal kot predstečaj predproge v valjarni. V istem obratu je opravljal še dela strojnika, pred upokojitvijo pa opravila »pog. el. motor. in pripadajočih naprav«. Redno je bil upokojen 18. 5. 1981.

KAPEL Adolf, rojen 5. 10. 1942, stanujoč Šentjanž 8 a, p. Štore. V našem podjetju je bil zaposlen prek 21 let. Delal je v komunalnem oddelku kot pomožni delavec vse do upokojitve.

Invalidsko je bil upokojen 17. 4. 1981.

GOLEC Martin, rojen 18. 8. 1926, stanujoč Doblatica 11, p. Laško. Leta 1972 se je zaposlil v Železarni Štore, in sicer v livarno II kot čistilec litine. Leta 1975 je bil premeščen v skladišče osnovnih sredstev kot skladiščni delavec v operativi. Tu je ostal vse do upokojitve.

Invalidsko je bil upokojen 18. 4. 1981.

— Kaj pa ti? Pelješ vnuka na sprehod?

— Ne, minulo delo.

ŠTORSKI ZELEZAR — Glasilo OZD Slovenske železarne ZELEZARNA ŠTORE — Izhaja dvakrat mesečno — Uredniški odbor: Građišnik Frido, Tomažin Anica, Knez Peter, dipl. ing., Kavka Franc, Renčelj Vlado, Kocman Vojko, Zelič Franc, ing. Verbič Stane — odgovorni in glavni urednik: Kavka Franc, pomočnik urednika: Uršič Rudi. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 20. 2. 1974) — Tisk: AERO Celje — TOZD grafika — Rokopisov ne vračamo.